

דף ע"ה

שנינו במשנה, שאם קדשים התערבו בקדשים מין במינו, זה יקרב לשם מי שהוא שלו וזה יקרב לשם מי שהוא שלו. שואלת הגמרא, הרי הקרבן צריך סמיכה על ידי הבעלים ולא יודעים מיהו בעליו? אמר רב יוסף, המשנה מדברת בקרבן נשים שאינן סומכות. אבל קרבנות אנשים שנתערבו מין במינו, ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויביא בדמי היפה מאותו המין.

קרבנות אנשים שנתערבו
מין במינו
שאל אביי, האם קרבנות של אנשים שנתערבו אינם קרבים¹²¹⁰? והרי שנינו בברייתא, קרבן¹²¹¹ יחיד שנתערב בקרבן יחיד, או קרבן ציבור שנתערב בקרבן ציבור, או קרבן יחיד שנתערב בקרבן ציבור, נותן ארבע מתנות, בתערובת חטאות מתנה על כל קרן ובעולות שתי מתנות שהן ארבע, מכל אחד ואחד. ואם נתן מתנה מכל אחד יצא, כמו ששנינו, שכל הניתנים על המזבח החיצון שנתנן במתנה אחת כיפר. ואם נתן ארבע מכולם יצא¹²¹². במה דברים אמורים? כשהתערבו חיים. אבל אם נתערבו שחוטים והדם של שתי קרבנות נתערב, נותן ארבע מתנות מכולם. ואינו צריך לתת מתנה נוספת, מפני שיש בכל הזאה דם של שתי הקרבנות, ואם נתן מתנה אחת מכולם יצא. רבי אומר, רואים אם יש במתנה כדי שיעור נתינת דם לכל קרבן כשרה, ואם לא פסולה. ולכאורה הברייתא מדברת בין בקרבנות ציבור ובין בקרבן יחיד, ומכאן שמקריבים קרבן אנשים שנתערב אפילו שהבעלים אינם יכולים לסמוך עליו?

אמר רבא, האם אפשר לומר שהברייתא מדברת בקרבנות חיים שצריכים

1210 א"א לתרץ שמדובר בעוף מפני שמדובר כאן בזבחים ועוד שעופות אינם בני רעייה ופדייה. ואין לומר שמדובר במין במינו כגון בכור בכור, ומעשר במעשר שמשמע שמדובר בכל הקדשים. וגם א"א לומר שמדובר ביוresh וכרבי יהודה (ערכין דף ב.). שאמר שיוresh אינו סומך מפני שמדובר דומיא דחטאת ואשם שאין באים לאחר מיתה. וצ"ל שכיון שיש לו תקנה ברעייה אין לעשות בלא סמיכה אפילו שסמיכה אינה מעכבת בדיעבד. וי"ל שאע"פ שחכ"ת יקנו שביא קרבן מספק בלא סמיכה כדי לפטור מ"מ לא התירו לו חכמים להביאו קרבן אחר שהוא מחוייב סמיכה ודאי בלא סמיכה כדי לפטור את עצמו. תוס'.

1211 יש ספרים שגורסים חטאת במקום קרבן. וכן גרסת רש"י כת"י.

1212 תוס' שואלים על רש"י שפי' ואם נתן משתיהם ד' מזה שנים ומזה שנים הרי די באחת מזה ואחת מזה. ואין לומר שמדובר לב"ש שא' ובחטאת שתי מתנות שהרי שנינו בסיפא ואם נתן מתנה אחת מכולן יצא. וי"ל שהתנא מדבר על כל ארבע החטאות שנים של יחיד ושנים של ציבור, ויש ד' כוסות. ואמר שאם נתן מתנה אחת מכל אחת ואחת יצא. תוס'.

סמיכה?!. הרי שנינו בברייתא במה דברים אמורים כשנתערבו חיים, אבל נתערבו שחוטים לא, אלא נותן פעם אחת את ארבעת המתנות בשביל שני הקרבנות. וקשה מה ההבדל בין אם נתערבו חיים לבין אם נתערבו שחוטים, הרי אם הכהן קיבל את הדם של כל אחד מהם בכוס והכוסות נתערבו, אפשר לתת את הדם של כל אחד לבד? אלא הברייתא אומרת במה דברים אמורים שנותן ארבע מתנות לכל אחד אם הקרבנות נתערבו שחוטים כעין חיים, בכוסות, אם קיבל את הדם של כל אחד בכוס ולא יודעים לאיזה קרבן שייכת כל כוס. אבל בבולל, אם שני הדמים התערבו בכוס אחת נותן ארבע מתנות לכולם, ואם נתן מתנה אחת לכולם יצא.

רבי אמר שלדברי ר"א הזאה ^{א"צ שיעור} הגמרא שואלת על מה ששנינו בברייתא שרבי אומר שרואים את המתנה, אם יש בה שיעור הזאה לזה ולזה כשרה, ואם לא פסולה. האם רבי סובר שהזאה צריכה שיעור, הרי רבי אומר בברייתא שלדברי רבי אליעזר שאומר במשנה במסכת פרה בצלוחית של מי חטאת שנפל לתוכם מים אחרים כל שהוא שיזה שתי הזאות ¹²¹³ שהזאה כל שהוא מטהרת ¹²¹⁴, מפני שהזאה אינה צריכה שיעור, אפשר להזות במי חטאת שמעורבים בהם מים פסולים להזאה? עונה הגמרא, שרבי אמר שלדברי רבי אליעזר הזאה אינה צריכה שיעור אבל הוא עצמו סובר שיש שיעור להזאה. או שנאמר, שיש הבדל בין הזאת מי חטאת שאינה לה שיעור, לבין נתינת הדם על המזבח שיש לה שיעור ¹²¹⁵.

הסתפק רמי בר חמא, בבכור מצינו שאינו נאכל לנידות לפי בית שמאי, וכן אינו נפדה, וכן בבכור בעל מום שנשחט שאינו נשקל בליטרא. מה הדין בתמורתו האם גם בו יש את הדינים הללו ¹²¹⁶. אמר רבא, ששנינו

¹²¹³ רבי א' לדברי רבי אליעזר שהזאה אינה צריכה שיעור על האדם מפני שאם היא צריכה שיעור אפ' שיש בילה ובודאי יש בכלל ההזאה מן המים הכשרים והראשונה והשניה מצטרפות מי יאמר שיש בשניהם אתהשיעור. מפרש.

¹²¹⁴ הזאה כל שהוא מטהרת שההזאה על האדם א"צ שיעור אבל בכלי צריך שיעורא כמו שא' בנדה (דף ט.). וביזמא (דף יד.). תוס'.

¹²¹⁵ שיעור ההזאה על המזבח הוא שיראה הדם לשני רוחות הקרן של מזבח. רש"י.

¹²¹⁶ ומה ששנינו בתמורה שכל הקדשים יש להם פדיון ולתמורותיהן פדיון חוץ מן הבכור והמעשר לאו נאמר על תמורתן. והספק אם יש לתמורת בכור פדיון אינו לגיזה ועבודה שאפילו יש לה פדיון אסורה כשאר פסולי המוקדשין. ולא לענין שא"צ ליתנה לכהן שהרי שנינו במשנה בתמורה שנאכלת במומה לבעלים. ולא לענין

בברייתא שבכור ומעשר בעלי מום עושים תמורה, ותמורתם כיוצא בהן. אין ראיה מהמשנה שאם התפס בכור לבדק הבית נמכר בליטרא את בשרו בליטרא?¹²¹⁷ האם הרווח של ההקדש ממכירתו בליטרא גובר על הזלזול בבכור, או שהזלזול בבכור גובר על הרווח שיש להקדש ממכירתו?¹²¹⁷ אמר רבי יוסי בר זבידא, יש ראיה שאינו נמכר בליטרא, ממה ששנינו במשנה, קרבנות כשרים שהתערבו בבכור ובמעשר, ירעו עד שיסתאבו ויאכלו כבכור וכמעשר. אפילו שההקדש מפסיד מהמכירה של שאר הקרבנות כבכור ומעשר, שאינם נשקלים בליטרא. אמרו רב הונא ורבי חזקיה תלמידי רבי ירמיה, שאין להביא ראיה מהמשנה, מפני שאינם דומים זה לזה. במשנה, הזבחים הם גופים נפרדים שקדושתם נפרדת, שהנאתם להקדש, מהבכור שהנאתו לכהן. ולא מזלזלים בבהמה אחת כדי להרבות את הרווח להקדש. אבל בבכור שהוקדש לבדק הבית הם שתי קדושות וגוף אחד, ומותר לזלזל בבכור שהומם כדי שיהיה להקדש רווח מאותה הבהמה.

הקשה רבי יוסי בר אבין על הספק של רמי בר חמא, כלום הקנה אלא מה שקנו לו מדוע יהיה מותר לזלזל בבכור בעל מום כדי שיהיה רווח להקדש? האם שומעים למי שיאמר שיפדו לו בכור שהתפסו לבדק הבית, ויהיה מותר להוציאו לחולין לגמרי?¹²¹⁸ ושואלת הגמרא על דבריו הרי אסור לעבור על הכתוב: "אֶךָ בְּכֹר שׂוֹר אוֹ בְּכֹר פֶּשֶׁב אוֹ בְּכֹר עֶז לא תַפְדֶּה קֹדֶשׁ הִס". אבל יתכן שמשום הרווח להקדש יהיה מותר לעבור על איסור דרבנן ולמכור את בשרו בליטרא? אלא אמר רבי אמי, שבשר בכור בעל מום שהקדישו לבדק הבית אינו נמכר בליטרא, מפני שבשר הבכור אינו קנוי לכהן לענין מכירה בליטרא, ולכן אינו יכול להקדישו.

שנאכלת בצלי ובחרדל כיון שאינה ממתנות כהונה. ולא לענין לקנות מן המעות קרבן שהרי התמורה עצמה אינה קריבה אפי' כשהיא תמימה. והספק הוא אם חלה קדושה על המעות כשפדאה או לא. תוס'.

1217 משמע שמה ששנינו שאינו נשקל בליטרא הוא דרבנן. ותוס' שואלים שבפרק חלק (סנהדרין דף קיב:) ובפ"ק דתמורה (דף ת. ח.) משמע שהוא מדאורייתא. תוס'.

1218 פירש בקונטרס שיצא לחולין להגזו וליעבד וקשה שאינו יוצא לחולין בזה כמו שאר פסולי המוקדשים. וי"ל שמדובר בבכור בעל מום מעיקרו, או שנאמר שהוא יוצא לחולין יותר משאר פסולי המוקדשין משום שבשר פסולי המוקדשין יש בדמיהן צורך גבוה, משא"כ בדמי בכור ומעשר. תוס'.

חטאת נתע' בעולה
בשעיר נשיא

למדנו במשנה, שכל הקרבנות יכולים להתערב,
חוץ מחטאת ואשם. שואלת הגמרא, מדוע רק הם לא
יכולים להתערב מפני שקרבן אשם בא מזכרים וחטאת מנקבות. הרי
גם חטאת שהיא נקבה אינה יכולה להתערב עם עולה שהיא זכר? עונה
הגמרא, ששעיר נשיא שהוא זכר יכול להתערב בעולה. שואלת הגמרא,
שחטאת ואשם יכולים להתערב בשעיר נשיא שהתערב עם כבש של
אשם? מתרצת הגמרא, שאפשר להבחין בין שעיר שיש לו שיער לבין
איל של אשם שיש לו צמר. שואלת הגמרא, הרי אפשר להבחין בין פסח
שהוא בן שנה לבין אשם שהוא בן שתי שנים? ואומרת הגמרא שאשם
נזיר ואשם מצורע שבאים מכבש בן שנה יכולים להתערב עם פסח. או
שנאמר שיש כבש בן שנה שנראה כבן שתי שנים, ויש כבש בן שתיים
שנראה כבן שנה.

